

Zoznam benefitov, ktoré prinášajú obnoviteľné zdroje

Apríl 2025

Veterná energia - energia, ktorá sa opláti

Medzi najvýznamnejšie prínosy, ktoré sa týkajú priamo miestnych obyvateľov, patria finančné benefity. Tie môžu fungovať na základe rôznych modelov a schém. Vo všeobecnosti môžu pre obce predstavovať významnú pomoc do rozpočtu a zdroje, ktoré by investovali do platieb za elektrinu, môžu investovať do rozvojových projektov - chodníkov, ihrísk, výsadby zelene, zateplovania a i.

Obnoviteľné zdroje energie sú nielen čisté a lacné, ale tiež zvyšujú energetickú bezpečnosť obyvateľstva Slovenska, keďže zdroje majú priamo pri sebe a nie v krajinách, ktorých dodávky neovplyvňujú.

Okrem stability dodávky elektrickej energie hrá rolu aj stabilita cien, ktorá nie je tak závislá od externých faktorov - nestabilita vo svete, fluktuácia trhov a pod.

Je preto nevyhnutné zvažovať zo strany štátu poskytnutie rôznych foriem finančných, či iných stimulov s cieľom posilniť motiváciu komún a regiónov k podpore intenzívneho rozvoja obnoviteľných zdrojov.

Zdieľanie prínosov (Benefit sharing)

Nepeňažné prínosy

- **Úspora nákladov pre domácnosti a firmy**
Projekt môže miestnym ponúknuť lacnejšiu elektrinu. Sleduje sa, koľko takto miestni ušetria.
Ukazovateľ: výška úspor v eurách.
- **Počet a hodnota nepeňažných príspevkov**
Vývojári môžu prispieť aj službami alebo vecami (napr. oprava ciest, podpora kultúrnych podujatí). Tieto príspevky sú dôležité tam, kde nie je povinnosť finančného prerozdelenia, alebo môžu byť doplnkom k finančným platbám.
Ukazovateľ: počet a hodnota príspevkov, a ich hodnota ako % nákladov projektu.

Miestne vlastníctvo a riadenie - princíp energetických komunít

- **Miestne vlastníctvo**

Obyvatelia by mali mať možnosť vlastníť podiely v projekte – napríklad cez spoločný podnik alebo finančný podiel. Cieľom je zapojiť ich do energetickej transformácie. Sleduje sa, koľko percent projektu je ponúkaných miestnym.

- **Miestne riadenie**

Okrem vlastníctva je dôležité aj rozhodovanie. Môže ísť napríklad o komunitné projekty, kde každý vlastník má hlasovacie právo. Tento ukazovateľ sleduje, ako férové je rozhodovanie a aký podiel miestnych má právo hlasovať.

Ukazovateľ: popis štruktúry riadenia a % miestnych s hlasovacím právom.

Vytváranie miestnych pracovných miest

- **Pracovné miesta počas výstavby**

Počas stavby vzniká veľa pracovných miest, aj keď väčšinou krátkodobo. Sleduje sa, koľko mesiacov práce bolo miestnym ponúknutých, ideálne aj podľa pohlavia.

Ukazovateľ: počet pracovných mesiacov.

- **Dlhodobé pracovné miesta**

Dôležité je vytváranie stabilných miest, obsadených miestnymi na aspoň 2 roky.

Ukazovateľ: počet pozícií.

Finančné prínosy pre miestnych obyvateľov

- **Jednorazové vyplatenie kompenzácie**

Suma môže byť vyplatená priamo ľuďom alebo vložená do miestnych fondov (napr. na environmentálne projekty). Alternatívou je pevne stanovená suma za každý inštalovaný megawatt.

- **Pravidelné platby miestnym obyvateľom**

Môže ísť o každoročné vyplácanie ľuďom alebo príspevky do obecnej kasy alebo osobitného fondu. Z hľadiska fungovania je odporúčaná transparentnosť - informácie o investovaní by mali byť zverejňované

+1. Daňové prínosy pre miestnu ekonomiku

Aj keď dane sa platia na rôznych úrovniach, treba sledovať, koľko z nich ide priamo do rozpočtu miestnej samosprávy. To ukazuje, ako projekt prispieva k spravodlivému rozdeleniu príjmov.

Ukazovateľ: suma v eurách a percento z príjmu projektu.

Tabuľka – Prehľad zdieľania prínosov

Oblasť	Popis	Ukazovateľ
Jednorazové platby	Jednorázová kompenzácia alebo príspevky do miestnych fondov	% z nákladov projektu
Pravidelné platby	Opakované vyplácanie príspevkov obyvateľom alebo obci	% z nákladov projektu
Miestne vlastníctvo	Miestni môžu vlastniť časť projektu	% vlastníctva & počet ľudí
Miestna kontrola	Miestni môžu rozhodovať o projekte	% hlasovacích práv & štruktúra
Nepeňažné príspevky	Dary alebo služby pre komunitu (napr. opravy ciest)	Počet & % z nákladov projektu
Úspora nákladov	Zvýhodnený prístup k lacnejšej elektrine	Výška úspor v €
Práca počas výstavby	Dočasné pracovné miesta počas stavby	Počet pracovných mesiacov
Dlhodobé pracovné miesta	Stabilné pracovné miesta na min. 2 roky	Počet pozícií
Daňové prínosy	Dane platené priamo miestnej samospráve	% z príjmu & suma v €

